

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC
odbor životního prostředí
oddělení památkové péče
nám. Dr. E. Beneše 1/1
460 01 LIBEREC
IDDS: 7c6by6u

Váš dopis čj. / sp. zn.: MML/ZPPP/Dud/256234/19-SZ254732/19/3
Ze dne/ doručeno dne: 27. 11. 2019 / 28. 11. 2019
Naše čj.: NPU-353/94679/2019
Vyřizuje: Hušková, Zeman
Spisový znak: 820.1.

Liberec 16. 12. 2019

KP čp. 437 a 485/I muzeum s parkem, r. č. ÚSKP 19521/5-3580, Masarykova ulice, čp. 437/11, p. p. č. 3047/1, k. ú. Liberec, okres Liberec, MPZ Liberec (č. ÚSKP 2172) – revitalizace muzejního parku

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče podle § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

„Liberec, ulice Masarykova č. p. 437/11, p. p. č. 3047/1, k. ú. Liberec – revitalizace muzejního parku“

Přílohy žádosti:

- Plánová dokumentace „Severočeské muzeum v Liberci projektová dokumentace parkových úprav“ zprac. ve stupni DUR a SP, Ateliér Krejčířkovi, s. r. o., zpracování Bc. Helena Vrablcová, v listopadu 2019.
- Průvodní a souhrnná technická zpráva „Projektová dokumentace parkových úprav Severočeského muzea v Liberci“

Popis zamýšlených prací:

V rámci obnovy prostoru jsou navrženy tyto stavební a zahradní úpravy:

- demolice schodiště s opěrnými zídkami cca 28 m³, žulová dlažba 490 m², živичný povrch 1500 m² (charakter kompozice se odstraněním stávajícího schodiště vrací k původnímu návrhu z 19. století a zohledňuje požadavky na bezbariérový přístup).
- kácení 10 ks dřevin a 790 m² keřů
- hodnotné vzrostlé dřeviny jsou v návrhu zachovány bez zásahu či je navrženo pěstební opatření
- dochází ke změně trasování cestní sítě, která vychází z historických map a aktuálních požadavků investora
- přetváří se nástupní prostor (kamenná kostka béžové barvy s mozaikou z lomového kamene světle šedé barvy, mlatové plochy, travnaté plochy zpevněné žulovými kostkami)
- vytvoření opěrných zídek s obkladem z hořického pískovce – slouží jako posezení a zároveň informační panel muzea s kovovým nápisem „Severočeské muzeum“

- vytvoření sedacích zídek z kamene – železnobrodská žula – slouží k sezení a vyrovnává výškové převýšení před budovou muzea z ulice Masarykova
- vodní prvek: železobetonová konstrukce ve tvaru hranolu, obložená kamennými deskami – holická žula
- osvětlení zajišťující bezpečnost a přehlednost v nočních hodinách: stávající lampy přesunuty k nově trasovaným cestám, doplněny 3 ks stejného typu, reflektory osvětlující stavbu budou součástí lamp, zídek či umístěny na stožárech v travnatých plochách, osvětlení cest – zemními svítidly
- travnaté plochy: dle funkce a typu stanoviště: parkový trávník, parterový/luční trávník, zpevněný trávník
- trvalkové záhony v předprostoru stavby jsou komponovány pro kvetení v průběhu celého roku
- smíšené záhony keřů a trvalek podporují sbírkový charakter muzea s návazností na historický sortiment používaný v okolí libereckých vil
- tvarovaný živý plot z ulice Dvořákovy a Gorkého
- závlaha pobytových trávníků, keřových a trvalkových záhonů, živých plotů
- mobiliář: Parková lavička s opěradlem: *Prevaurbana LPU151r*, Parková lavička bez opěradla: *Prevaurbana LPU121r*, odpadkové koše *Prax, PRX 115r*
- zázemí zahradníka: dřevěný plůtek s brankou, zahradní domek, kontejner na vozidlo Multicar M27

Charakteristika území/objektu:

MPZ Liberec určuje středověká silniční síť okolo dvou náměstí a zástavba z přelomu 19. a 20. století spolu s velkoryse řešenými vilovými čtvrtěmi s vysokým podílem zeleně. Významné je panorama města s dominantou radnice a dvou kostelů. Památková zóna města Liberec je v této části charakterizována vilovou zástavbou v zahradách a zeleni, vzniklou na přelomu 19. a 20. století, a doplněnou o další objekty v meziválečném období. Jedná se zejména o eklektické, historizující a secesní objekty, doplněné mladšími stavbami ve formách moderny a tradicionalismu. Střešní krajina byla v určující historické fázi vývoje lokality tvořena pálenými taškami (bobrovkami i drážkovými) a břidlicovými šablonami, později doplněnými eternitovými šablonami. Charakteristickým prvkem této části zóny je bohatá zeleň, tvořená jednak rozlehlými zahradami, jednak veřejnými parky, které doplňují převážně historizující vilovou zástavbu.

Předmětná muzejní budova obklopená parkem vzešla z návrhu profesora Friedricha Ohmanna později přepracovaného berlínským ateliérem Griesbach&Dinklage. Stavba předaná veřejnosti v roce 1898 si do současnosti udržela svou původní funkci.

Současný stav poznání dotčených kulturně-historických hodnot:

Objekt muzea byl postaven v letech 1897–98 v novorenesančním slohu se secesními prvky podle projektu architekta F. Ohmanna (prováděcí plány vypracoval F. Griesbach). Jedná se o mimořádně výstavnou budovu, která symbolizuje význam a bohatství města Liberce v období přelomu 19. a 20. století. Výjimečnou kulturně-historickou hodnotu stavby a navazujícího parku výstižně popisují Olga Křížková a Vladimíra Králová, spoluautorky Soupisu nemovitých kulturních památek ve městě Liberci, vydaného v roce 2013 odbornou organizací státní památkové péče: „V březnu 1895 se Kuratorium Severočeského průmyslového muzea rozhodlo k výstavbě nové muzejní budovy v místech vznikající vilové čtvrti, přibližně kilometr východně od historického centra Liberce. Vedení města uvolnilo pro novostavbu pozemky v místech zahradnictví a městského koupaliště. Svůj vliv pro umístění muzejní budovy měla rovněž blízkost státní průmyslové školy, pro kterou mělo nové muzeum sloužit jako vzdělávací ústav, a snadná dostupnost díky nově vybudované tramvajové trati. V listopadu 1895 proběhla ve Vídni soutěž na architektonické řešení budovy bez jasného vítěze. Kuratorium ještě v témže roce vybralo soutěžní návrh profesora pražské umělecko-průmyslové školy Friedricha Ohmanna (1858–1927) k dalšímu rozpracování. Výjimečnost Ohmannova návrhu spočívala oproti ostatním dvaceti osmi zaslaným projektům především v nárožní orientaci budovy směrem k dnešní Vítězně a Masarykově ulici. V červenci 1896 odevzdal Ohmann po mnoha urgencích upravené plány,

kde výrazně potlačil novobarokní a protosecesní tvarosloví na úkor historizujícího eklekticismu, který byl silně inspirován severoněmeckou renesancí a byl místnímu prostředí mnohem bližší a srozumitelnější. K projektu byla až dodatečně přidána kopie zbořeného liberecké radniční věže, do jejíchž základů vložili stavitelé kameny z původní renesanční stavby. Kvůli Ohmannově absenci zhotovil konečné prováděcí plány muzea v listopadu 1896 berlínský ateliér Griesbach&Dinklage a v lednu 1897 byly stavební práce zadány liberecké firmě Gustava a Ferdinanda Mikschovým. Stavba byla předána veřejnosti v prosinci 1898 a dodnes si udržela svoji původní funkci.“

Areál tvoří budova muzea a park, který ji obklopuje. Spolu s mladšími budovami městských lázní a obchodní komory tvoří směrem od západu nástupní dominantu do vilové čtvrti zahradního města. V místech zavezeného koupaliště mezi severozápadním křídlem a Vítěznou ulicí vznikl v letech 2002–05 podzemní depozitář, doplněný výtahem nalevo od schodiště hlavního vstupu. Muzeum je vrcholnou ukázkou pozdního historismu s prvky rané secese. Romanticky formovanou dvoukřídlovou budovu na půdorysu písmene L doplňuje ve východní části přesná kopie libereckého tkalcovského domu z konce 18. století s mansardovou střechou a v západní části kopie renesanční věže liberecké radnice včetně náročně členěné helmice kryté měděným plechem. Hlavní vstup do budovy tvoří osmiboká dvoupatrová centrála s předsazeným monumentálním trojbokým schodištěm, zastřešená jehlancovou střechou s vrcholovou lucernou. Na bocích centrály jsou točitá schodiště k otevřeným průčelním trojbokým arkádám v úrovni druhého patra. Východní křídlo s ústředním prostorem, hlavním výstavním sálem, zastřešeným vysokou valbovou střechou, připomíná chrámový dvoulodní prostor s plochým zastropením a dvoupatrovým polygonálním závěrem. Za presbyteriem s ochozem následuje klášterní dvůr, obklopený ambitem s uzavřenými arkádami, doplněný kuriózní sochařskou výzdobou – chrličů v podobě stavitelů muzea a kopií pozdně gotického náhrobníku. V přízemí severozápadního křídla je situována knihovna s původním vybavením a vestavěným nábytkem. Podlaží v budově propojuje centrální monumentální schodiště s bohatou sochařskou výzdobou, která je dílem libereckého sochaře Emanuela Gerharta (1857–1941). Tehdejší moderní stavební materiály (např. ocelové traverzy, železobeton) a komfortní technologie (tepl vzdušné vytápění) byly pohledově skryty nebo přizpůsobeny historickému tvarosloví a dekoru. Charakteristickým znakem budovy je obklad stěn kvádry z hořického pískovce a bohatá sochařská výzdoba. První stavební úpravy budovy proběhly již v roce 1904, když muzeum získalo umělecké sbírky Heinricha Liebiega (1839–1904). Od svého vzniku však budova neprošla výraznější stavební proměnou. Původní střešní krytina, břidličné šablony, byla obnovena v letech 2004–08. Budova si kompletně zachovala původní fasádní výplň.

Z dendrologického hlediska v území převažují vzrostlé, druhově pestré a hodnotné dřeviny. Dominují jehličnany – cypřišky, smrky, borovice, z listnatých buky, javory a duby. Keřové patro tvoří rhododendrony, tisy, tavolníky, druhy vilínů, lískovnicků, datyní a hroznovců. Keřové porosty jsou často kompozičně i druhově nevhodně umístěné, jejich zdravotní stav je špatný – jsou proschlé a přestárlé. Lipové stromořadí lemující historicky okolní ulice je v současné době ve formě torza.

Dosavadní stav projednání:

Záměr byl v průběhu projektových příprav několikrát konzultován se zástupci NPÚ, ÚOP v Liberci.

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že realizace prací dle předložené dokumentace **není v rozporu se zájmem na ochranu výše uvedených kulturně historických hodnot, v případě, že budou uloženy níže uvedené podmínky:**

1. Detaily navrhovaných stavebních úprav budou řešeny v rámci pravidelných kontrolních dnů za účasti investora či jeho zástupce, realizační firmy a zástupců NPÚ, ÚOP v Liberci a správního orgánu.

2. Stávající dřeviny budou v průběhu kácení a stavebních úprav chráněny před poškozením nadzemní i kořenové části.
3. Ošetření dotčených dřevin provede odborná arboristická firma s certifikací.
4. Bude zpracován plán péče o navržené smíšené keřové skupiny, trvalkové záhony a travnaté i mlatové plochy.
5. Bude použit výhradně historizující litinový mobiliář (lavičky a odpadkové koše) souznící se stávajícími a doplňovanými parkovými stožáry VO, nikoliv navržené moderní typy z produkce firmy *mmcité*

Zdůvodnění:

Požadovanými úpravami nedojde k ohrožení dochovaných památkových hodnot objektu. Koncept navrhovaného řešení vychází z historických fotografií, leteckých snímků a srovnáním obdobných realizací historizujících areálů v zahraničí. Charakter kompozice se vrací k původnímu návrhu z 19. století. Zvolený sortiment má sbírkový charakter podporující funkci muzea. Navazuje na připravovanou koncepci obnovy úprav okolních ulic Vítězná a Masarykova, rozšiřuje využitelné plochy v návaznosti na parter města.

Odstraněním poškozených dřevin a ošetřením hodnotných dřevin určených k zachování dojde ke stabilizaci historické zeleně i k zajištění bezpečnosti v jejím okolí. Dotčený park je součástí nemovitě kulturní památky KP muzeum čp. 437 –I, r. č. ÚSKP 19521/5-3580, proto je nutné, aby zde veškeré arboristické práce prováděla osoba, která je držitelem platné certifikace v tomto oboru. Vzhledem k náročnosti údržby navrhovaných ploch je nutné zprostředkovat investorovi plán péče o navržené parkové úpravy.

Navrhovaný soudobý mobiliář není vhodný do daného prostoru a zejména pak nikoliv v kombinaci s historizujícími litinovými stožáry (repliky pražských kandelábrů), které zde mají být ponechány a doplněny. Pojetí prostoru by mělo být buďto soudobé, nebo historizující. V daném případě je koncept dán nejen budovou a parkem samotným, ale i manifestovaným cílem nového řešení – tedy návratem k původní podobě parku. Kombinace litinových stávajících stožárů a moderního mobiliáře by namísto vkusně ztvárněného prostoru přineslo pouhou postmoderní křeč.

Doporučení:

Vzhledem k již použitým svítidlům doporučujeme pro mobiliář užít např. lavičky typu *Lázeňská*, případně *Drak*, pro odpadkové koše typ *litinový osmiboký sloupek*, případně *litinový sloupek s přírubou* (+koše) z produkce firmy Pechlát, s. r. o., která je také výrobcem stávajících typů stožárů, jež mají být doplňovány.

Literatura a ikonografie:

Magistrát města Liberce, Archiv stavebního úřadu, složka domu čp. 437-I

ŠTERNOVÁ, Petra, ed. et al. *Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji: okres Liberec*. V Liberci: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště, 2013

Žádáme Vás o zaslání vydaného správního rozhodnutí na vědomí. Předem děkujeme.

Mgr. Petr Freiwilg, Ph.D.

vedoucí odboru péče o památkový fond